

PEDAGOGISK MOT, SIER DU?

Om å våge å utforske elevstemmen

(<http://inspektoren.blogspot.com/>)

På Dialogkonferanse nr. 3 i mars, ble begrepet «pedagogisk mot» brukt i en gruppesamtale. Noen i nettverket vårt sa at det å utforske elevstemmen krever et pedagogisk mot – å be om elevenes tilbakemeldinger kan oppleves utrygt, en må kunne håndtere eventuell kritikk og samtidig være åpen for justering av egen praksis.

I forrige mellomarbeid ble dere utfordret på å gjennomføre et dialogspill som kartleggingsverktøy av lærer – elevrelasjonen ved egen skole. I tillegg fikk dere i oppgave å identifisere kjernekomponenter (fokus for utvikling) og implementeringsdrivere (tiltak). Vi antar at skolene er godt i gang med utviklingsprosesser og at disse vil pågå over tid.

I lys av både Bergkastet, Drugli og Tor-Egil fra Åsly skole sine innspill om å inkludere elevstemmen, vil mellomarbeidet denne gangen handle om å utforske nettopp elevenes synspunkt og opplevelser knyttet til lærer – elevrelasjonen. Et annet godt eksempel på hvordan skoler har jobbet med dette finner dere beskrevet i «Bedre skole» (nr. 1/17, s. 18-19). Se vedlegget.

Mellomarbeid til neste dialogkonferanse:

1. Ta utgangspunkt i skolens valgte kjernekomponenter. Utviklingsgruppa, evt. personalet skal komme frem til spørsmål de ønsker svar på av elevene.

Eksempel:

Kjernekomponent: «På vår skole opplever lærerne at ALLE elevene er MINE elever».

Aktuelle spørsmål til elevene kan da være:

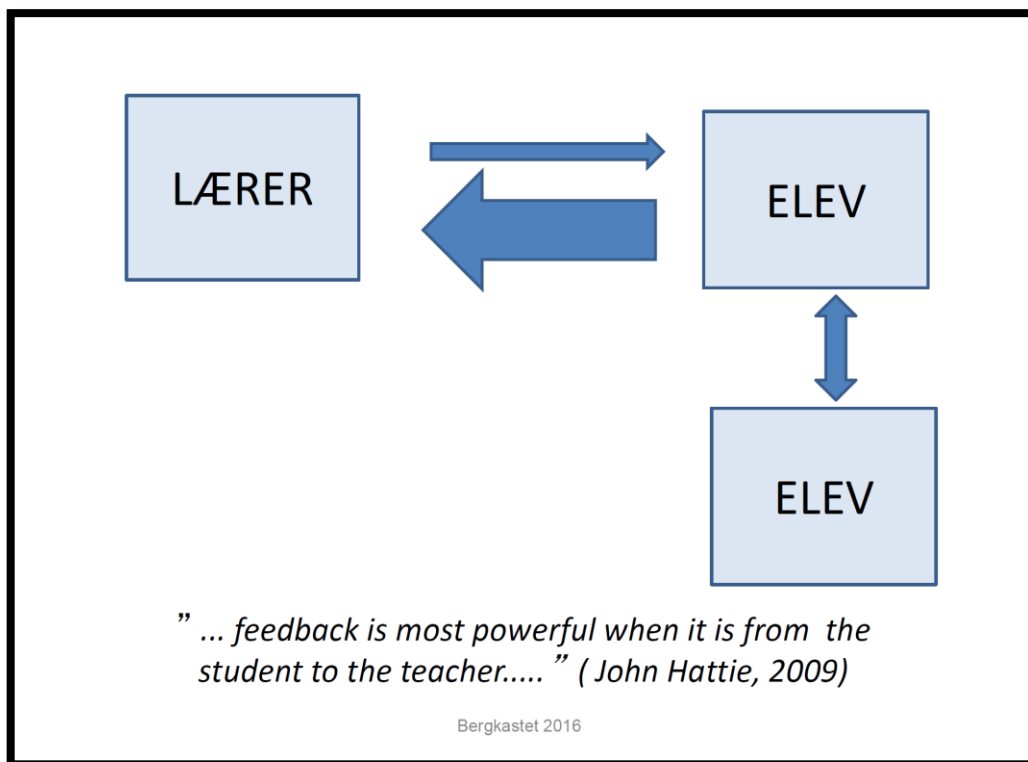
«Tenk på en lærer du har følt bryr seg om deg. Hva er det den læreren gjør? Evt. ikke gjør?»

«Opplever du at alle lærerne du møter bryr seg om deg?»

2. Utviklingsgruppa, evt. personalet velger metoder for innhenting av elevstemmene (for eksempel intervju, logg, IGP-prosess i klassen/på trinnet/i elevrådet m.m.). Det må også tas stilling til hvor mange informanter skolen ønsker og hvem som har ansvaret for å innhente kunnskap og informasjon.
3. Utviklingsgruppa, evt. personalet må velge hvordan elevenes synspunkter skal dokumenteres og brukes i personalet (for eksempel fortelling/formidling basert på nedtegnelser, bilder, PP, lydopptak, film, elevtekster m.m.).
4. Personalet må nå ta stilling til hva ny informasjon og kunnskap om elevenes opplevelse og erfaringer har å si for skolens videre arbeid med lærer – elevrelasjonen.
5. På neste dialogkonferanse (september 2017) vil dere utfordres til å dele erfaringer fra dette arbeidet.

Ta kontakt om dere har spørsmål eller ønsker veiledning/hjelp ☺ Lykke til!

Gøril og Cecilie

Alle elever ønsker å bli sett

– det gjelder også de elevene som uttrykker at de ønsker å være i fred

■ AV TORE BRØYN

Elever blir intervjuet om sine relasjoner til lærere. For lærerne ble det en påminnelse om hvor viktig kroppsspråk, stemmebruk og mimikk er for elevenes trivsel og læring.

Illustrasjonsfoto: © fotolia

Ved Gjesdal ungdomsskole og Bryne ungdomsskole i Rogaland ønsket man å finne ut mer om hva som motiverer elevene for læring. Utgangspunktet var at motivasjon handler om gode relasjoner. De to skolene samarbeidet derfor om en spørreundersøkelse der de i samarbeid med lærere, ledelse og miljøarbeidere gikk sammen om å utarbeide noen spørsmål de ville stille et utvalg av elevene. Resultatene fra de to skolene ble samlet og sammenlignet, og det viste seg at det var visse tema som gikk igjen.

– Alle elever ønsker å bli sett. Læreren kan ofte oppleve det som om noen elever ønsker å være i fred, de trekker seg tilbake og gir ikke signal om at de ønsker kontakt. Men undersøkelsen viser at alle elevene ønsker å bli sett, selv om de gir denne typen signaler. Det er ikke så overraskende, men for oss har det vært en god påminnelse,

sier Gro Abeland, ressurslærer ved Gjesdal ungdomsskole.

Hun forteller at man etter dette har jobbet spesielt med hvordan man gir tilbakemeldinger til elevene, og at man har arbeidet spesielt med hvordan læreren kan møte ulike elevtyper, for eksempel de stille elevene eller elever som det er vanskelig å vite hvordan man forholder seg til.

Læreren kroppsspråk og stemme

Flere elever svarte i spørreundersøkelsen at lærerens kroppsspråk, ja selv stemmebruken, betydde mye for dem. Og svært mange var opptatt av at læreren skulle være blid og bruke humor. De meldte at de har gode relasjoner til lærere som er blide og smiler mye, og selvsagt til lærere som roser og gir gode tilbakemeldinger.

– Det er klart at det ikke alltid er så enkelt for en lærer å

Spørreundersøkelsen

Lærerne kom i fellesskap med forslag til aktuelle spørsmål, og plukket ut noen elever som til sammen representerte en bredde. Elevene ble så intervjuet. Ved Gjesdal ungdomsskole organiserte man det slik at læreren intervjuet elever plukket ut av en annen lærer. Ved Bryne ungdomsskole intervjuet lærerne sine egne elever, noe som ifølge ressurslærer Ragnhild Otto i seg selv bidro til å bedre relasjonene mellom lærere og elever. Svarene ble samlet og diskutert i grupper av lærere, miljøarbeidere og miljøterapeuter. Til slutt ble resultatene fra de to skolene sammenlignet. Det viste seg at elevsvarene var temmelig like ved de to skolene.

Spørsmål til elevene*

1. Hvordan kan læreren lage spennende og lærerike timer?
2. Hva ønsker du at de voksne på skolen skal gjøre mer av for at alle skal ha det bra?
3. Tenk på en lærer du liker godt. Hvorfor liker du denne læreren?
4. Hvordan vet du at en lærer liker deg?
5. Hva kan læreren gjøre for at du skal føle deg verdsatt?

* Spørsmålene var litt ulike ved de to skolene. Disse spørsmålene ble stilt ved Gjesdal ungdomsskole.

smile etter en hel skoledag med 30 elever i klassen, men læreren må likevel være oppmerksom på kroppsspråket sitt til enhver tid, sier Abeland. Hun forteller om en lærer som hadde private problemer i familien og derfor fortalte klassen at hun hadde en dårlig dag, og at hun derfor ikke kom til å smile så mye den dagen, men at det ikke noe med elevene å gjøre. Slik unngikk hun at elevene tolket kroppsspråket hennes feil, samtidig som hun viste at det er lov å si ifra når man ikke har det bra.

Variasjon

En annen tilbakemelding som gikk igjen blant de fleste, var at elevene ønsket variasjon i timene. Dette er ikke så overraskende, men for lærerne var det likevel en viktig påminnelse og utgangspunkt for et arbeid med å gjøre undervisningen mer variert. Det var imidlertid noen interessante nyanser her. Lærerne hadde ventet at elevene skulle melde at de ønsket å se mer film, men det var det egentlig ikke så mye etterspørsel etter. Derimot ønsket elevene at man *snakket* mer om filmene de hadde sett og *brakte* dem mer aktivt i etterkant. Det var også litt uventet at så mange elever vil ha mer fremføringer og muntlig aktivitet.

Friminuttene

Noe annet som gikk igjen i skolene var at elevene ønsket faste aktiviteter i friminuttene, og at flere voksne skal være ute sammen med elevene.

– Dette har vi også tatt på alvor og ved å sørge for en større tilstedeværelse presisert overfor lærerne, sier Abeland.

Spørreundersøkelse om relasjoner ved en barneskole

Mange skoler har vært interessert i å gjennomføre tilsvarende spørreundersøkelser som man har gjort ved Gjesdal ungdomsskole og Bryne ungdomsskole. Undheim skole er et eksempel på at dette også kan gjøres i barneskolen – og at resultatene ikke er så ulike de man fikk i ungdomsskolene. Også her etterlyste elevene blide og morsomme lærere.

– Med et smil kommer vi lang vei med å gi ekstra motivasjon til elevene. Etter å ha lest intervjuvarene merket vi oss

viktigheten av å kjenne vårt eget kroppsspråk, smile, hilse, spørre elevene, vise interesser er viktig for elevenes trivsel og læring. Være innom alle elevene hver time, og se dem og vise at du bryr deg, sier lærer Maren Asheim.

Elevenes svar viste også at de likte tydelige lærere som hadde kontroll på fagstoffet som skulle læres bort. For skolen ble det en påminnelse om hvor viktig det er at lærere operer med de samme reglene og har en felles ramme

og forståelse av hva som skal gjøres, slik at ikke elevene opplever en lærer «snillere» enn en annen.

Lærerne var overrasket over elevenes syn på vakter i friminutt. På bakgrunn av disse svarene har skolen revidert sin vaktplan og fått ut noen ekstra vakter i løpet av uken. I tillegg har man gått gjennom hva som er vaktens oppgave og hvor de ulike vaktene skal være plassert.

Internasjonalt lærerfelleskap

FAGLIG PÅFYLL

Gjennom Pestalozzi-programmet tilbyr Europarådet kurs for lærere rundt tematikken demokrati, medborgerskap og menneskerettigheter.

Utvalgte kurs 2017:

- Integration: Sverige, 25.–28. april
- Social inclusion: Drammen, 18.–22. sept
- Critical thinking: Kypros, 11.–13. oktober
- Diversity: Nederland 20.–21. november

Vi dekker kursavgift, reise og opphold! Se våre nettsider siu.no for informasjon eller ta kontakt på pestalozzi@siu.no

[FACEBOOK.COM/SIUNYTT](https://www.facebook.com/siunytt)

Kurs